

İTHAKİ DÜNYA KLASİKLERİ

İVAN KRİLOV
**HOROZ İLE
İNCİ TANESİ**

Çeviren
TARIK DURSUN K.

ithaki

İçindekiler

Sunuş	
İvan Krilov ve Masalları.....	7
Arıküşunun Yangıncılığı.....	9
Aslanla Sinek.....	11
Kartalın Kartallığı Egemenin Egemenliği.....	13
Kent Köpekleri.....	15
Ağla Giren Kurt.....	17
Eşekle Eşek.....	19
Ayının Elinde.....	23
Yolcularla Köpekler.....	25
Kurtların Ortaklığı.....	27
Turnabalığı Kedi Olunca.....	29
Kurtla Leylek.....	31
Fil, Kral Olmuş.....	33
Horoz ile İnci Tanesi.....	35
Sincabın Ulaklığı.....	36
Akıllı Atla, Akılsız At.....	38
Avcı Tavşan.....	40
Maymunun Gözlüklüsü.....	42
Yakınların Yakınlıkları.....	43
Tilkiye İftira Etmişler.....	45

Bülbülle Eşek.....	47
Kurdun İlk Avcılığı.....	49
Kurt Yanıldı.....	51
Fille Köpek.....	53
Aşçıbaşı ile Kedi.....	55
İnek Hırsız.....	57
Uçurtma ile Kelebek.....	59
Köylü ile Kazlar.....	61
Garip Dayı ile Ayı.....	63
Karga ile Domuz.....	66
Maymun Aklı.....	68
Kurtla Tilki.....	70
Keçi, Maymun, Ayı, Eşek Çalgıcı Olmuşlar.....	72
Yapraklarla Kökler.....	75
Hüthüt Kuşu.....	77
Yamacı Tilki.....	79
Araba Çekenler.....	80
Tilkinin İyi Yürekli.....	81
Kent Sıçanı ile Kır Sıçanı.....	83
Kurtla Çobanlar.....	85
Tilki ile Eşek.....	86
Bıldırcın ile Güvercin.....	88
Eşek, Bekçi Olmuş.....	89
Maymunla Ayı.....	91
Köylü ile Yılan.....	93
Ayı ile Kasnak Büken Köylü.....	95
De Gidi Eşek De!.....	96
Ayı ile Avcılar.....	97
Arı ile Sinekler.....	98
Domuzun Domuzluğu.....	100
Aslanla Tilki.....	102
Muhabbet Kuşu ile Tarak.....	103

Sunuş

İvan Krilov ve Masalları

Çağrılı olarak Rusya'ya gittiğimde İvan Krilov'un çok sözünü ettiler bana; öve öve bitiremediler.

Bulgaristan'da yere göğe sığdırılamıyordu. Yugoslavya'da, "Krilov mu, üstüne yoktur. Ne Ezop, ne Lafonten... Krilov bir tanedir," dediler.

Krilov'un masalları (daha çok "basne" diye anıyorlardı) önce Necati Zekeriya aracılığında elime ulaştı, ardından Ziya Yamaç bir başka değişik baskısını yolladı. Oradan öğrendim: İvan Krilov, Rus kökenli bir yazardı. Gerçekten de Beydeba, Ezop ve Lafonten gibi o da oturmuş, hayvan masalları yazmıştı; hem çocuklar hem büyükler için.

Omun kahramanları da öbür yazarlar gibi içinde yaşadıkları toplumun yakından bildiği kişilerden seçilmiş ve yalın bir gözlemcilikle her birine yaşamdakine benzer görevler, işlevler yüklenmişti.

Krilov'un da masallarının büyük çoğunluğunda alınması ya da çıkarılması gerekli sonuçlamalar, dersler yer alıyordu.

Bu kitapta yer alan masalları Türkçemizde yeniden yazdım. Bu masallarda Türk masal anlatı geleneğinin öğelerini uyguladım ve çağdaş kalmaya özellikle dikkat ettim.

Dilerim, bu kitabı çocuklar kadar anneler ve babalar da birlikte okurlar. Çünkü Krilov'un masallarından günümüze yakışan, günümüz koşulları ile atbaşı giden o kadar çok olaylar ve gerçekler var ki...

Elbette, yanı sıra çıkarılacak sayısız dersler de.

Tarık Dursun K.

Arıkuşunun Yangıncılığı

Kim kızdırmışsa kızdırmış, ama çok kızdırmış arıkuşunu. O da kanat açıp ormanı bir başından öbürüne dönüp dolanmış, herkese yaymış.

“Çok kızgınım, çok! Ne yapsam geçmez benim bu kızgınlığım. Öcümü almam için denizi bir güzel yakmalayım. Deniz, cayır cayır yanmalı, ben de karşısına geçip keyiflenmeliyim ki, kızgınlığım geçsin. Duyduk duymadık demeyin, ey uçan, koşan, sürünen hayvan kardeşlerim, denizi yakacağım, denizi!..”

Arıkuşu bu! Bir dediği bir dediğine uymaz ki... Gerçi mini minnacık bir kuş ya, kimin ne olduğu, neyin ne olacağı belli mi dünyamızda?

“Yahu, bu arıkuşu delinin biridir, yapar mı yapar...” demiş bütün orman hayvanları. “Vah denizin başına geleceklere artık! Çekeceği var arıkuşundan.”

Bir bölüğü de, “Demek bir alıp veremediği var ki, arıkuşu bunu böyle yapmayı kafasına koymuş...” demişler. “E, iyi, bize de seyirlik çıktı, fena mı? Gideriz, şenliği seyrederez.”

Hepsi birden; uçar, koşar, gezer, toplanmışlar, güle oynaya denizin kıyısına inmişler. Açık gözleri de, “deniz tutuşunca içindeki balıklar da pişer, ağzımıza layık bir balık çorbası olur bize...” diye düşünmüş, ellerinde kaşıklarla kepçelerle gelmişler, dizilenlerin arasında yerlerini almışlar, beklemişler.

Bir beklemişler, iki beklemişler, üç beklemişler... İçlerini bir sıkıntı basmış, sabırsızlanmışlar. Arada bir, “Hah, tamam, işte, işte, bak orada!.. Yanıyor!”, “Başladı, başladı, evet, evet!..” gibisinden sesler kaynaşmalar olmuşsa da hiç deniz yanar, tutuşur mu?

Boşunaymış beklmeleri, tabii. Sonunda akşam olmuş, ortalık kararmış, toplananlar da kırılgan, üzgün, biraz da övüngeç arıkuşuna bozulmuş olarak ormana, evlerine, yuvalarına dönmüşler. Arıkuşunun sözüne bir daha inanmamışlar.

Bu masal şunu söyler: Başladığınız bir işi bitirip sonuçlandırmadan övünmeyin sakın. Çalışın, didinin, bitirin, hele bir ortaya çıkın, ondan sonra övünün. Övünmenize kanıp ondan pay çıkarmayı düşleyenler sonradan düşman kesilirler size; bir daha hiçbir şeyinize inanmazlar.

Aslanla Sinek

Sivrisinek vız vız vızlayarak havada dolandır dururmuş. Aslan bir bakmış, olmamış; iki bakmış, yine olmamış.

“Çekil git be!” demiş. “Vız vız vızlayıp durma başımda. Bir kızarsam, alimallah perişan ederim seni, doğduğuna doğacağına bin pişman olursun.”

“Kime diyorsun sen onu, kime?” diye bağırılmış sivrisinek. “Sen mi beni doğduğuma pişman edeceksin? Hah, gülerim! Hayvanların kralı oldum diye kendini bir şey mi sanıyorsun? İstersem, asıl ben seni perişan ederim!”

Aslan gümbür gümbür kükrememek için dişlerini sıkmış, “Git işine, git!” demiş. “Attırma tepemi, sana o kadar söylüyorum.”

“Demek öyle?” demiş sivrisinek. “Demek öyle, ha? Dur sen, el mi yaman, ben mi şimdi görürüz.”

Böyle demiş, başlamış dikenden keskin, kıldan ince iğnesiyle aslanın orasını burasını sokmaya. Aslan pençesini sallamış, ıska! Kuyruğunu döndürmüş, ıska! O yana saldırmış, bu yana saldırmış, nafi! Sivrisinek yine vız

vız vızlıyor, orasını burasını sokup kan revan içinde bırakıyormuş.

Aslan dayanamamış; acıdan kükremeye, yeri göğü inletmeye, bağırıp çağırmaya başlamış. Bütün hayvanlar korkularından titreyip oldukları yerde büzülüp kalakalmışlar.

Sivrisinek, aslanın durumundan şen şatır, saldırılarını sürdürmüş, sonunda aslancık soluksuz kalıp yere yuvarlanmış, pes etmiş.

“Gördün mü?” demiş sivrisinek. “İşte ben adamı böyle yaparım.”

Sonra kanatlarını çevirmiş, vız vız edip aslanın başından ayrılmış ve... bir örümceğin hazır ağına düşüp oracıkta ona yem olmuş.

Yaşam bu... demeyin! Yaşamın kendine özgü kuralları vardır. Bu kurallara bağlı olmak gerekir. Her başarı kişinin başını döndürmemeli.

Kartalın Kartallığı

Egemenin Egemenliği

Kuřlar kralı kartal havada uçup dururken birden gönöl indirmiş, kanat düröp alęalarak eski mi eski bir çite konmuş. Niye konmuş bu kırık dökük çite, bilinmez. Belki çevrede bir meşe, bir çınar ya da ulu bir kaya yokmuş da ondan. Ya da kartal bu ya, canı öyle istemiş, ondan oraya konmuş.

Bir iki soluklanmış, sonra yine kanat kaldırdığı gibi bir başka yere uçup tünemiş.

Kartalı gözleyen karatavuk hemen tavuğa koşmuş:

“Kardeş, kardeş!” demiş. “Gördün mü řu kartalın ettiğini? Ayol, biz de kartal kartal der, üstüne toz konduramazdık. Međersem senden benden bir farkı yokmuş. N’olacak, o kuşsa biz de kuşsuz pekâlâ. Hiçbir üstünlüğü yok. İstesem onun yaptığının daha âlâsını bile yaparım. Bir çitten öbürüne alçaktan uçmak, hüner mi ki? İşte sen de gördün gözlerinle. Senin benim gibi bir kuş değil mi?”

Kartal konduğu yerde hep duyarmış karatavuğun dediklerini. Bir dinlemiş, iki dinlemiş, sonunda canına tak demiş, karatavuğa:

“Bre karatavuk, bre densiz!” diye bağırmiş, sözünü kesmiş. “Tut ki bütün dediklerin doğru, yerden göğe de hakkın var. Ama bir şeyi unutmuyor musun? Biz kartallar alçaktan da uçarız, yüksekten de. Acaba hangi tavuk gökyüzünde uçup kanat çırpır, şurdan şuraya gider, ha, de bakalım?”

Birinin güçlülüğü üzerinde yargıya varırken inceden inceye noksanlıklarının ayrıntılarına dalarak boş yere soluğunuzu tüketmeyin, vaktinizi de yitirmeyin hiç. Önemli olanı, onu güçlü yapan nitelikleri arayıp bulmaktadır.

Kent Köpekleri

İki kent köpeği, sıcak bir yaz gününde koca bir konağın mutfak ağzına yakın bir yere yan yana uzanmışlar, yarı uyanık dalga geçiyorlarmış. Her birinin kafasında türlü düş dönenirken biri ötekine dönmüş:

“Biliyor musun deminden beri ne düşünüyorum?” diye sormuş.

“Köpekler, köpeklerin aklından geçenleri nerden bilirsin, kardeş?” demiş beriki de.

“Ben söyleyeyim,” demiş birincisi. Bizim için şu insan kısmı pek övücü şeyler söyler durur, değil mi? Köpeğin dostluğuna güvenilir, köpek insanların en tutkulu dostudur falan filan gibi, anımsadın mı?”

“Evet,” derler, “doğru.”

“Peki, biz, bizden olmayan insanoğluna bu denli yakınlık, dostluk gösteririz de ne demelere kendi soyumuzdan olanlara diş bile düşmanlık taslarız, sabah akşam hırlaşırsınız birbirimizle?”

“Doğru be,” demiş ikinci köpek. “Hay sen aklınla bin

yaşa, e mi! Tabii ya, insanoğlunun bizimle hiçbir yakınlığı, hısımlığı yok. Öyleyken bizim ona gösterdiğimiz dostluğu bir başka gösteren var mı? evini bekleriz, yolunu gözleriz, malını kollarız. Ama iş kendimize geldi mi, Allah koruya, birbirimizin gözünü bile oyarız.”

“Bak, bak...” demiş birinci köpek. “Akıllanmaya başladın sen de. Biz birbirimize dostluk göstermeliyiz arkadaş. Bir elin nesi var, iki elin sesi var demişler, boşuna dememişler.”

İkinci köpek doğrulmuş yerinden, ön ayağını uzatmış arkadaşına.

“Söz,” demiş. “Bundan böyle aramızdan içtiğimiz su ayrı gitmeyecek, ne hır olacak, ne gür. Dostuz seninle.”

Tam o sırada aşçıbaşı elinde bir kemikle mutfak kapısına çıkmış, savurmuş kemiği önlerine. İki köpek aynı anda kemiğe doğru atılmışlar. Bir toz duman içinde “sen kapacaksın kemiği, hayır ben!” kavgasına tutuşmuşlar. Aşçıbaşı elinde sopa araya girmese, birbirlerinin az kal-sın gözlerini oyacaklarmış.

İnsanlar arasında da böyleleri çoktur. Dıştan bakarsın; ne dostturlar, ne dost! Derken önlerine yağlı bir kemik atılır, dostlar birbirlerini yemeye başlar, köpekten beter olurlar.